Omerta nowojorskiej policji

Funkcjonujący w Stanach Zjednoczonych błękitny kodeks milczenia to niepisane reguły utrudniające ściganie korupcji wśród tamtejszych funkcjonariuszy, nakładające obowiązek niezgłaszania popełnianych przez nich nadużyć i przestępstw.

Zmowa milczenia znana także pod nazwą kurtyny, ściany, kokonu, przedstawiana jest zazwyczaj w „kolorze blue" i polega na niechęci składania zeznań przez policjantów, będących świadkami *korupcji* i przekroczenia uprawnień przez kolegów z pracy. Z kolei niebieski kolor ma swój początek prawdopodobnie w tzw. *Komisji Knappa* (Komisji ds. Zbadania Korupcji w Policji - Commission to Investigate Alleged Police Corruption), podczas prac której, w związku z korupcją w szeregach funkcjonariuszy, posłużono się nim w nawiązaniu do błękitnego umundurowania nowojorskiej policji.

Składajaca się z 5 członków Komisja została powołana w kwietniu 1970 roku, po serii artykułów opublikowanych w „New York Times", ujawniających szereg *nadużyć* w Nowojorskim Departamencie Policji (New York Police Department - NYPD). Osobami, które przełamały zmowę

milczenia byli dwaj policjanci: Frank Serpico[1] i David Durk. Ich zeznania pozwoliły na wniesienie aktu oskarżenia przeciwko wielu *skorumpowanym* oficerom.

Komisja ds. Zbadania Oskarżeń o Korupcję przyjęła zeznania od wielu funkcjonariuszy i osób cywilnych. Obraz, jaki wyłaniał się z tych relacji dowodził korupcji we wszelkich odmianach i na wszystkich szczeblach. O ile nie każdy z policjantów był *skorumpowany*, wielu wiedziało o nieprawidłowościach. Jednak tylko Serpico zdecydował się zameldować o nich najpierw przełożonym, później władzom miasta, a w zderzeniu z *błękitną ścianą*, opowiedzieć o wszystkim prasie.

Po wybuchu afery, miejsce Franka Leary'ego, szefa nowojorskiej policji, zajął Patrick Murphy, który zobowiązał się do wdrożenia nowego systemu, w tym prewencyjnych sprawdzeń funkcjonariuszy, rotacji na stanowiskach, zapewnienia środków na wynagrodzenie dla informatorów.

15 sierpnia 1972 roku Komisja pod przewodnictwem Whitmana Knappa przestawiła raport wstępny, a 27 grudnia – raport końcowy, w którym potwierdziła znalezienie dowodów na *korupcję* w Nowojorskim Departamencie Policji. Dokument ten zawierał także generalne wytyczne mogące minimalizować ryzyko korupcji:

Przełożeni są odpowiedzialni za działania podwładnych.

Przełożeni powinni przedkładać okresowe raporty dotyczące obszarów podatnych na korupcję.

Należy powołać oficerów wydziałów spraw wewnętrznych we wszystkich jednostkach terenowych.

Jednostki terenowe powinny posiadać informatorów pod przykryciem.

Konieczna jest zmiana w procesie rekrutacji i standardach stosowanych wobec jak i przez policjantów.

Końcowy raport Komisji, szeregujący poniekąd *skorumpowanych* policjantów w dwóch kategoriach: mięsożernych (ang. meat-eaters) i roślinożernych (ang. grass-eaters), wygenerował terminy, które do dziś określają funkcjonariuszy w odniesieniu do motywów i skali *korupcji*, jakiej się dopuszczają.

W *raporcie Knappa*, mięsożernym policjantem był William Phillips, określany przez prasę jako bawidamek w butach Gucciego i garniturach od Armaniego, który w oczach Komisji z premedytacją i agresywnie nadużywał stanowiska dla prywatnych korzyści.

Z kolei, *grass-eaters* (dosłownie - jedzący trawę, pasący się) wykorzystują okazje, jakie stwarza im praca w policji. Może to być przyjmowanie darmowych posiłków w lokalnych punktach gastronomicznych, przymykanie oka na drobne wykroczenia czy też zatrzymanie skonfiskowanych przedmiotów bez powiadamiania o zaistniałym przestępstwie. W tym rozumieniu grass-eater ma odniesienie do zadowalania się drobnymi skubnięciami, często pod wpływem grupy mającej już wypaczone morale, niż większym przekrętem.

Niemniej, w opinii wielu ekspertów to właśnie „roślinożerni” leżą u podstaw problemu, tworzą bowiem warunki dla powszechnej akceptacji *zachowań korupcyjnych* i cementują mur milczenia. Wyłamanie się z tej zmowy skutkuje przypięciem łatki kapusia. W literaturze przedmiotu można spotkać się z określeniem kwot, jakimi zadowalają się *skorumpowani* funkcjonariusze - bez uprzedniego żądania takiej zapłaty przyjmują oni 5, 10 lub 20 dolarów. Samo zjawisko jest motywowane poprzez otoczenie, w którym takie zachowania są powszechne, a „nowi” uczą się od „starych”. *Komisja Knappa* dowiodła, że stanowią one swoisty znak solidarności ze starą kadrą, stąd wysuwane przez niektórych rekomendacje, by w przypadku parania się tym procederem, bezwarunkowo usuwać nawet doświadczonych gliniarzy.

Publiczne przesłuchania pod przewodnictwem *Knappa* zapoczątkowały zmianę nastawienia do tego typu sytuacji, a w wymiarze systemowym wprowadziły znaczące rozwiązania. Frank Serpico - człowiek, od którego wzięła początek systemowa walka z korupcją w policji, bazując na własnych doświadczeniach, prowadzi sporadyczne wykłady na uniwersytetach i akademiach policyjnych.

Zjawisko k*orupcji* wśród funkcjonariuszy znalazło odbicie w produkcjach filmowych. W 1973 powstał

film „Serpico”, w którym w rolę Franka Serpico wcielił się Al Pacino. Także obraz Gavina O'Connora „W cieniu chwały” z Colinem Farrellem i Jonem Voightem traktuje o skorumpowanych nowojorskich policjantach.

[1] Po 12 latach służby i bezskutecznych próbach walki z korupcją w szeregach nowojorskiej policji, jego doniesienia zainteresowały „New York Times”. 25 kwietnia 1970 ukazała się obszerna publikacja Davida Burnhama. 3 lutego 1971 podczas próby aresztowania handlarzy narkotyków na Brooklynie Serpico został przygwożdżony drzwiami, jego partnerzy nie udzielili mu pomocy, w konsekwencji czego został postrzelony w twarz. Trzech policjantów biorących udział w akcji nie użyło kodu alarmowego 10-13, informującego o postrzeleniu oficera policji. Serpico przeżył dzięki pomocy starszego mężczyzny, który udzielił mu pierwszej pomocy i wezwał ambulans. W maju 1971 otrzymał złotą odznakę i został awansowany na detektywa. W październiku i grudniu 1971 Serpico udzielił obszernych zeznań przed komisją Knappa. 15 czerwca 1972 otrzymał najwyższe odznaczenie NYPD – Medal of Honor i przeszedł w stan spoczynku (Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Frank_Serpico)

Źródła:

http://en.wikipedia.org/wiki/Knapp_Commission

http://pl.wikipedia.org/wiki/Frank_Serpico

http://www.barrypopik.com/index.php/new_york_city/entry/blue_wall_of_silence_blue_code_of_silence

http://www.frankserpico.com

http://law.jrank.org/pages/7969/Kefauver-Investigation-Knapp-Commission.html

“An Introduction to Policing”, aut. John S. Dempsey,Linda S. Forst, wyd. 5 Delmar Cengage Learning

http://policewatch.us/system/page.php?id=331&ratings=1

http://nymag.com/news/intelligencer/39980